

Aplikace zákona č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů (pandemický zákon) a zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Právní stav před přijetím pandemického zákona a důvody přijetí pandemického zákona

Při nástupu pandemie covid-19 byly právní prostředky boje s touto pandemií omezené – účinný byl zákon o ochraně veřejného zdraví a dále krizový zákon. Zákon o ochraně veřejného zdraví však neumožňoval nařídit všechna nezbytná opatření k zamezení šíření onemocnění covid-19. Krizový zákon naproti tomu umožňoval přijímat potřebná opatření, a to i opatření zásadně zasahující do práv a svobod jedinců, ale pouze prostřednictvím vyhlášení nouzového stavu.

Primární, otevřeně přiznanou motivací předkladatele, tedy Ministerstva zdravotnictví České republiky, pro přijetí pandemického zákona, byla reakce na skutečnost, že Městský soud v Praze svým rozsudkem (sp. zn. 14 A 41/2020) některá jeho mimořádná opatření vydaná podle § 69 zákona o ochraně veřejného zdraví zrušil jako nezákonná. Pro úplnost, důvodem zrušení byl postup Ministerstva zdravotnictví *ultra vires*, spočívající ve vydávání předmětných mimořádných opatření omezujících základní práva a svobody (konkrétně především svobodu pohybu a podnikání), aniž by k tomu bylo věcně zmocněno. Aprobování takového přístupu by dle soudu především bezdůvodně koncentrovalo moc do rukou jednoho správního orgánu, čímž by potenciálně mohl být narušen princip fungování právního a demokratického státu, včetně dělby moci v něm.

Vláda v reakci na toto rozhodnutí začala přijímat opatření opět v režimu krizového zákona, což bylo podmíněno trváním nouzového stavu. Politická vůle v Poslanecké sněmovně k jeho dalšímu prodlužování přestávala být nakloněna. Vláda se proto rozhodla pro vydání pandemického zákona, který by některá omezení umožnil ukládat i bez něj (jak se záměr podařil či nepodařil, je částečně rozvedeno níže v textu).

Vztah pandemického zákona a zákona o ochraně veřejného zdraví

Pandemický zákon, na rozdíl od zákona o ochraně veřejného zdraví, je *lex specialis* vytvořený na míru současné epidemii koronaviru. Toto dokládá § 1 odst. 2 pandemického zákona, které zakotvuje vztah subsidiarity mezi pandemickým zákonem a zákonem o ochraně veřejného zdraví.

Vztah uvedených zákonů lze také definovat pravidlem *lex specialis derogat legi generali* – tedy ustanovení zákona zvláštního mají přednost před ustanoveními zákona obecného, kdy v daném případě v pozici obecného zákona vystupuje zákon o ochraně veřejného zdraví, v pozici zákona zvláštního pak pandemický zákon.

Podstatnou odlišností mezi oběma zákony je možnost soudního přezkumu mimořádných opatření uložených na základě daných zákonů – podle § 13 odst. 1 pandemického zákona k projednání návrhu podle soudního řádu správního na zrušení mimořádného opatření podle tohoto zákona nebo mimořádných opatření podle § 69 odst. 1 písm. b) nebo i) zákona o ochraně veřejného zdraví ve stavu pandemické pohotovosti, jejichž účelem je likvidace epidemie covid-19 nebo nebezpečí jejího opětovného vzniku a které mají celostátní působnost, je příslušný Nejvyšší správní soud, pokud mimořádné opatření vydalo ministerstvo. V ostatních případech je k projednání návrhu příslušný krajský soud (v takovém případě není přípustná kasační stížnost). Takový návrh soudy musí projednat přednostně.

Naproti tomu ostatní opatření dle zákona o ochraně veřejného zdraví podléhají „klasickému“ soudnímu přezkumu, kdy se postupuje dle soudního řádu správního podáním některého z typů žalob, bez povinnosti přednostního projednání soudem a s možností podání kasační stížnosti.

Ústavnost pandemického zákona

Ústavní soud se na základě návrhu skupiny senátorů zabýval posouzením ústavnosti pandemického zákona. Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 20/21 ze dne 7. 12. 2021 vyslovil, že ustanovení § 9 odst. 4 věty druhé pandemického zákona, se uplynutím dne vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů zrušuje ve slovech „návrtných finančních výpomocí“. Ve zbývajících částech byl návrh zamítnut. Pandemický zákon tak, až na uvedenou výjimku, prošel testem ústavnosti.

Ústavní soud v uvedeném nálezu konstatoval, že *„ústavní pořádek nestanovuje žádné zvláštní požadavky na zákonný rámec omezování základních lidských práv a svobod při zvládnutí mimořádných situací nepodléhajících režimu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, proto Ústavní soud omezil z tohoto hlediska přezkum na posouzení záruk ochrany ústavně zaručených základních lidských práv a svobod ve smyslu požadavků čl. 4 odst. 1, 3 a 4 Listiny základních práv a svobod v napadené právní úpravě. Tyto záruky jsou dvojí – apriorní, spočívající v povinnosti právní úpravy respektovat tyto požadavky in abstracto, a posteriori, tedy ochrana jednotlivce před případným porušením těchto požadavků in concreto určitým opatřením.“* Po provedeném přezkumu Ústavní soud konstatoval, že *„napadená ustanovení umožňují zásah do poměrně širokého spektra ústavně zaručených základních práv a svobod a potenciálně se dotýkají prakticky každého ohledu lidského života, zejména těch aspektů, jimiž se realizuje společenský styk jako prakticky nezbytný předpoklad lidského života. Nejcitelněji jsou jimi zasazeny svoboda pohybu a pobytu dle čl. 14 Listiny, právo pokojně se shromažďovat dle čl. 19 Listiny, sdružovat se dle čl. 20 odst. 1 Listiny, právo na vzdělání dle čl. 33 odst. 1 Listiny a právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost dle čl. 26 odst. 1 Listiny, přičemž některá z těchto ústavně zaručených základních práv a svobod náleží mezi práva lidská dle hlavy druhé Listiny, některá mezi práva hospodářská, sociální a kulturní. Nepopíratelně na druhé míse vah proti těmto zásahům stojí právo na ochranu zdraví dle čl. 31 Listiny a právo na život dle čl. 6 Listiny.“*

Po provedeném přezkumu však Ústavní soud dospěl k závěru, že ustanovení § 2 odst. 2 v testu proporcionality ob stojí a nejsou dány důvody ani pro zrušení pandemického zákona jako celku pro údajné vady zákonodárského procesu, ani pro zrušení ostatních napadených ustanovení pandemického zákona.

Aplikace zákona o ochraně veřejného zdraví

Zákon o ochraně veřejného zdraví rozlišuje mj. *protiepidemická opatření v ohnisku nákazy* (§ 67 tohoto zákona) a *mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku* (§ 69 tohoto zákona). Protiepidemická opatření se týkají ohniska nákazy, tedy *místa, ve kterém se šíří nákaza. Jeho součástí je nebo byl zdroj nákazy, fyzické osoby podezřelé z nákazy a složky jejich prostředí* (§ 65 zákona o ochraně veřejného zdraví). Tato opatření se uplatňují vůči jednotlivci – fyzické osobě, která onemocněla infekčním onemocněním nebo je podezřelá z nákazy (§ 64 zákona o ochraně veřejného zdraví). Opatření zahrnují např. povinnost dotčeného jednotlivce podrobit se izolaci, podání specifických imunologických preparátů nebo antiinfektiv, potřebnému laboratornímu vyšetření, lékařské prohlídce a karanténním opatřením, dodržovat omezení, popřípadě zákaz užívání zdroje pitné vody, potravin a dalších výrobků podezřelých z toho, že obsahují původce nákazy, zajistit provedení nařízené ohniskové ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace, zdržet se činnosti, která by mohla vést k dalšímu šíření infekčního onemocnění, a je-li běžnou součástí života, vykonávat ji tak, aby se riziko šíření snížilo (§ 64 zákona o ochraně veřejného zdraví).

Protiepidemická opatření v ohnisku nákazy však mohou zahrnovat též povinnosti podnikajících fyzických osob a právnických osob, typicky zákaz provozu zařízení, provozovny nebo jiné činnosti,

zákaz přepravy určitými dopravními prostředky anebo omezení výroby, pozastavení prodeje a zákaz užívání vody, potravin a dalších výrobků podezřelých z kontaminace (§ 66 zákona o ochraně veřejného zdraví).

Protiepidemická opatření v ohnisku nákazy se stanovují vždy vůči adresně určeným osobám, ať již jde o jednotlivce, který onemocněl infekčním onemocněním nebo je podezřelý z nákazy (§ 64 zákona o ochraně veřejného zdraví), nebo podnikající fyzickou osobu či právnickou osobu (§ 66 téhož zákona).

Naproti tomu mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku jsou již samou svou povahou *obecnější*. Nejsou adresována jen určitým individuálním osobám jako protiepidemická opatření v ohnisku nákazy. Nemusí být nutně omezena jen na šíření nákazy v jednom místě (ohnisku nákazy), ale jsou odpovědí na probíhající epidemii, případně prevencí před hrozící epidemii (slovy zákona „nebezpečí jejího vzniku“).

Ustanovení § 69 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví zahrnuje poměrně širokou škálu opatření, vymezených v různé míře konkrétnosti.

Při čtení § 69 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví je třeba souhlasit s důvodovou zprávou k pandemickému zákonu (II. Zvláštní část), dle níž je toto ustanovení „*poněkud nepřehledné a nevyvážené, a především ve vztahu k současné epidemii COVID-19 již zastaralé, když neumožňuje adekvátně reagovat na specifika této epidemie*“. Nicméně i přes toto hodnocení neusiloval předkladatel pandemického zákona alespoň o dílčí upřesnění sporného § 69 odst. 1, ale změnil toliko proceduru přijímání mimořádných opatření v průběhu pandemického stavu.

Mimořádná opatření mohou mít též *celostátní působnost, případně působnost na území několika krajů*. Ve vztahu k epidemii COVID-19 to ostatně výslovně potvrzuje pandemický zákon, dle něhož mimořádné opatření podle § 69 odst. 1 písm. b) nebo i) zákona o ochraně veřejného zdraví, jehož účelem je likvidace epidemie COVID-19 nebo nebezpečí jejího opětovného vzniku *a které má celostátní působnost*, může být nařízeno pouze v době stavu pandemické pohotovosti. Skončením stavu pandemické pohotovosti taková mimořádná opatření pozbývají platnosti (ustanovení § 2 odst. 4 pandemického zákona, které se do výsledného textu zákona dostalo na základě pozměňovacího návrhu Senátu). Obecně to pak říká § 80 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně veřejného zdraví, dle něhož Ministerstvo zdravotnictví nařizuje mj. mimořádná opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku, *pokud mají být provedena celostátně nebo na území několika krajů*. Jen u mimořádných opatření nepřesahujících hranici jednoho kraje se uplatní kompetence krajských hygienických stanic (§ 82 odst. 2 písm. m) zákona o ochraně veřejného zdraví).

Pro aplikaci ustanovení § 69 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví je významné zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2021, č.j. 4 Ao 3/2021-117, v němž Nejvyšší správní soud (dále též jen „NSS“) konstatoval, že „*mimořádné opatření při epidemii nebo nebezpečí jejího vzniku podle § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví, lze vydat pouze tehdy, je-li jeho cílem zákaz nebo omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními osobami (§ 2 odst. 7 písm. a) citovaného zákona). Není-li ohniskem nákazy celá Česká republika, nelze bez dalšího předpokládat, že osobou podezřelou z nákazy je každý. Je pravda, že zákon o ochraně veřejného zdraví i pandemický zákon výslovně předpokládají, že mimořádná opatření dle § 69 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví mohou mít i záběr přesahující jeden kraj či dokonce pokrývající celý stát (pak je orgánem kompetentním takové opatření vydat Ministerstvo zdravotnictví). Nelze přece vyloučit, že v určité situaci může být ohniskem nákazy celá Česká republika, a osobou podezřelou z nákazy tudíž přinejmenším teoreticky každý, kdo se vyskytuje na českém území. Mohlo by tomu být například v (hypotetické) situaci, kdy nelze jednoduchým způsobem (např. testem) určit nositele viru, který se razantně šíří (např. v důsledku nové mutace viru), anebo v situaci masivního a nekontrolovatelného šíření nebezpečného viru napříč republikou. Podobné příklady ostatně již judikatura uvedla: „podezření na nákazu vůči všem by tedy muselo být opřeno o další konkrétní skutečnosti (například vysoký podíl nakažených v populaci či velmi vysoké denní přírůstky nakažených, vyšší riziko přenosu viru s ohledem na počasí a podobně)“ (8 Ao 15/2021, bod 42, podobně 8 Ao 6/2021, bod 61).“*

V uvedeném usnesení NSS dále uvedl, že „správní orgán může podle § 69 odst. 1 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zakázat nebo nařídit jen takové „další určité“ činnosti, které jsou typově obdobné konkrétnějšímu vymezení činností uvedených v předchozích položkách výčtu mimořádných opatření. Prostřednictvím § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví nelze obcházet podmínku stanovenou v § 69 odst. 1 písm. b) téhož zákona, dle níž tam uvedené zákazy, omezení či uzavření musí směřovat k omezení styku osob podezřelých z nákazy s osobami ostatními. Podle jednotné judikatury nelze § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví chápat jako zmocnění přijmout taková opatření, která leží mimo rámec vymezený v § 69 odst. 1 písmenech a) až h) tohoto zákona. V opačném případě by totiž byl konkrétní výčet v písmenech předcházejících písmenu i) zcela zbytečný. Postačovalo by zakotvit obecnou pravomoc zakázat nebo nařídit určitou činnost k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku. Takto obecně vymezená pravomoc zasahovat do práv osob by však byla v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 Listiny. Správní orgán tak má podle § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví pravomoc zakázat nebo nařídit jen takové „další určité“ činnosti, které jsou typově obdobné konkrétnějšímu vymezení činností uvedených v předchozích položkách výčtu mimořádných opatření. Prostřednictvím § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví nelze obcházet podmínku, že uzavření provozoven má směřovat k omezení styku osob podezřelých z nákazy.“

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2021, č.j. 5 Ao 1/2021-65, pak „Ministerstvo zdravotnictví nepřekročí meze své pravomoci, pokud při epidemii onemocnění COVID-19 nebo nebezpečí jejího vzniku vydá mimořádné opatření podle § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2 ve spojení s § 80 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně veřejného zdraví, kterým nařídí, že určeným skupinám dětí se umožní osobní přítomnost ve škole tehdy, nemají-li příznaky onemocnění COVID-19 a podstoupí vyšetření prostřednictvím preventivního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2. Podstoupení preventivního antigenního testu ve škole není zdravotní službou, je-li založeno na tom, že se děti otestují samy – formou tzv. samoodběru bez asistence zdravotnického pracovníka; není proto nutné poskytnutí svobodného a informovaného souhlasu, jenž plyne z podstaty nedotknutelnosti osoby (čl. 7 Listiny základních práv a svobod).“

Aplikace pandemického zákona

Jednotlivá opatření, která je možné na základě pandemického zákona uložit, jsou upravena v § 2 odst. 2 uvedeného zákona. Nařídit mimořádná opatření je oprávněno Ministerstvo zdravotnictví či místně příslušná hygienická stanice, a to pouze v době pandemické pohotovosti; v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. K nařízení opatření je třeba předchozí souhlas vlády, s výjimkou případů, kdy hrozí nebezpečí z prodlení (v takovém případě, pokud vláda nevysloví do 48 hodin od jeho vyhlášení souhlas, opatření pozbývá platnosti uplynutím této lhůty). Nařízení mimořádného opatření má formu opatření obecné povahy, nařizující orgán je povinen jej vyvěsit na své úřední desce a nejméně jednou za 2 týdny přezkoumat, zda důvody pro jeho vydání nadále trvají.

Jak uvedl Ústavní soud ve svém výše uvedeném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 20/21 ze dne 7. 12. 2021 „formulace mimořádných opatření dle § 2 odst. 2 písm. a) až f) pandemického zákona je očividně dosti široká, jak Ústavní soud již opakovaně uvedl, tato šíře nemůže zakládat jejich protiústavnost per se (samo sebou), neboť tato mimořádná opatření tak, jak jsou v pandemickém zákoně vymezena, jsou toliko zákonným podkladem umožňujícím konkretizaci přesné podoby jednotlivých příkazů či zákazů správním aktem (v podobě opatření obecné povahy) orgánem moci výkonné. Protiústavnost těchto příkazů či zákazů tak závisí především na konkrétním obsahu jednotlivých mimořádných opatření vydaných na základě § 2 odst. 2 pandemického zákona.“

Z uvedeného nálezu tak vyplývá, jak moc významné je určení konkrétních příkazů či zákazů správním aktem orgánu moci výkonné. Dlužno dodat, že stanovení jednotlivých příkazů či zákazů bylo v řadě případů shledáno jako nezákonné, aplikace pandemického zákona tak byla postupně dotvářena Nejvyšším správním soudem. V současné době existuje poměrně rozsáhlá judikatura vykládající jednotlivé možnosti použití pandemického zákona. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře klade

poměrně značné nároky na preciznost odůvodnění jednotlivých mimořádných opatření. Zároveň také v řadě případů vyložil, kdy je možné pandemický zákon aplikovat a kdy již ne.

Poměrně významný je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č.j. 6 Ao 11/2021-48, v němž NSS uvedl, že „je třeba důsledně rozlišovat a dodržovat v pandemickém zákoně užití pojmy „zákaz“, „omezení“ a „stanovení podmínek“. Není přípustné absenci zmocnění pro vydání omezení či zákazu určité činnosti obcházet stanovením takových podmínek, které ve svém důsledku způsobují nemožnost konkrétní činnosti vykonávat.“ Současně NSS v daném rozsudku vymezil, co je možné podřadit pod pojem „veřejné nebo soukromé akce“ dle § 2 odst. 2 písm. e) pandemického zákona, dle NSS se jimi rozumí „organizované podniky pořádané veřejně nebo soukromě, nikoli spontánní a nahodilá setkání osob ani návštěva rodičů či sourozenců nežijících ve společné domácnosti.“ Dále NSS uvedeným rozsudkem judikoval, že „je v rozporu se svobodou projevit náboženské vyznání garantovanou čl. 16 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jsou-li mimořádným opatřením vydaným na základě pandemického zákona, zakázány či omezeny formy náboženského projevu (např. zákazem zpěvu či uložením povinnosti sedět při bohoslužbě).“

V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2021, č.j. 6 Ao 22/2021-44, pak NSS stanovil, že „provozovny, v nichž jsou poskytovány služby (typicky provozovny stravovacích služeb), nespádají mezi obchodní nebo výrobní provozovny ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) pandemického zákona. Tyto provozovny lze teoreticky omezit na základě § 69 odst. 1 písm. b) či i) zákona o ochraně veřejného zdraví, nicméně, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu, č.j. 6 Ao 11/2021-48, cílem uzavření těchto provozoven by muselo být omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami (bližší viz výše).“

Judikatura tak postupně značně omezila okruh situací (navzdory vůli zákonodárce při přijímání uvedeného zákona), v nichž je aplikace pandemického zákona možná.

Novela pandemického zákona

Důvody novely pandemického zákona lze spatřovat ve skutečnostech, že krizový zákon předpokládá nouzový stav, vůči němuž jsou různé výhrady. Zákon o ochraně veřejného zdraví byl dlouho využíván značně extenzivně, přičemž pandemický zákon sloužil jako jeho doplněk. Když se loni dostaly správní soudy k věcnému přezkumu mimořádných opatření, konstatovaly, že zákon o ochraně veřejného zdraví takto široce být používán nesmí, protože míří ke konkrétním lidem, objektům či akcím. K plošné regulaci tak zůstal pouze pandemický zákon, který ale neupravuje vše, protože jeho tvůrci měli leccos za pokryté právě zákonem o ochraně veřejného zdraví.

Nejvýznamnější změny

- prodloužení platnosti zákona do konce listopadu 2022
- možnost omezení provozu hudebních, tanečních, herních nebo podobných společenských klubů nebo diskoték, heren nebo kasin anebo stanovení podmínek pro jejich provoz, a to včetně omezení provozní doby,
- možnost omezení provozu zoologických nebo botanických zahrad, muzeí, galerií, výstavních prostor, hradů, zámků nebo obdobných historických nebo kulturních objektů, veřejných knihoven, hvězdáren nebo planetárií anebo stanovení podmínek pro jejich provoz nebo využívání,
- možnost omezení konání hudebních, divadelních nebo kinematografických představení, pohybových nebo tanečních produkcí, slavností, kulturních festivalů nebo přehlídek nebo jiných obdobných událostí anebo stanovení podmínek pro jejich konání,
- možnost omezení konání trhů, veletrhů nebo prodejních hospodářských výstav anebo stanovení podmínek pro jejich konání,
- možnost omezení konání zotavovacích akcí, jiných podobných akcí pro děti, příměstských táborů nebo jim podobných akcí pro děti anebo stanovení podmínek pro jejich konání,

- možnost příkazu fyzickým osobám, které po stanovenou dobu pobývaly na území cizího státu nebo jeho části, v němž existuje zvýšené riziko nákazy virem SARS-CoV-2, zdržovat se odděleně od ostatních fyzických osob po dobu, než bude stanoveným způsobem prokázáno, že tyto fyzické osoby nejsou nakaženy virem SARS-CoV-2 nebo nebyly ve styku s nakaženou fyzickou osobou virem SARS-CoV-2, nejvýše však po dobu 72 hodin,
- možnost nařízení izolace či karanténního opatření ústně nebo písemně, a to i pomocí prostředku komunikace na dálku – toto ustanovení lze z hlediska praxe, ale i zásahu do osobní sféry jednotlivců, považovat za jedno z nejzásadnějších, neboť již po dobu dvou let v části případů dochází k nařizování izolací a karantén v rozporu se zákonem – hygieny sdělují rozhodnutí o karanténě telefonicky nebo rozesílají SMS zprávy. Nejvyšší správní soud však např. v rozsudku ze dne 31. 8. 2021, č. j. 10 As 229/2021-31, rozhodl, že při nařizování karantén je třeba postupovat podle správního řádu. Správné rozhodnutí o izolaci a karanténě tedy musí být písemné, musí obsahovat odůvodnění a poučení o opravném prostředku a účinné je doručením. V odůvodnění novely se uvádí, že k nařízení izolace nedochází rozhodnutím, nýbrž faktickým pokynem. V návrhu novely neexistuje skutečný opravný prostředek, postup podle části druhé a třetí správního řádu je ve 4. odstavci § 8a předem vyloučen. Ten, komu byla nařízena izolace nebo karanténní opatření, může písemně požádat orgán ochrany veřejného zdraví o prošetření důvodnosti jejího nařízení do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu bylo nařízení izolace či karantény oznámeno. Důvodnost nařízení izolace či karantény má orgán ochrany veřejného zdraví prošetřit bezodkladně. Bez uvedení maximální lhůty k prošetření.

Aplikace pandemického zákona a zákona o ochraně veřejného zdraví v praxi KHS kraje Vysočina

- opatření vyplývající ze zákona o ochraně veřejného zdraví byla při pandemii covid-19 aplikována KHS kraje Vysočina denně nesčetněkrát – typicky nařizování karantén či izolací, nařizování mimořádných opatření k zabránění šíření onemocnění covid-19 v zařízení sociálních služeb, věznicích či v některých obchodních společnostech apod.;
- opatření vyplývající z pandemického zákona KHS kraje Vysočina uložena nebyla – vždy aplikován pouze na celostátní úrovni (zde je nutno upozornit na odlišný postup při nařizování opatření proti zákonu o ochraně veřejného zdraví – opatření ukládaná podle pandemického zákona lze vydávat pouze s předchozím souhlasem vlády, s výjimkou případů, kdy hrozí nebezpečí z prodlení);
- výklad jednotlivých ustanovení mimořádných opatření ukládaných na základě uvedených zákonů – právní pomoc občanům, institucím a obchodním společnostem při orientaci v jednotlivých opatřeních a správném postupování v souladu s nimi;
- projednávání přestupků – povinnosti ukládané mimořádnými opatřeními byly a jsou ve značné míře porušovány. Řadu přestupků KHS kraje Vysočina zjistila při své kontrolní činnosti, velké množství přestupků bylo KHS kraje Vysočina předáno na základě zjištění PCR, zanedbatelné množství pak na základě zjištění obecní policie. Během let 2020 a 2021 KHS kraje Vysočina uložila celkem 265 pravomocných pokut za porušení mimořádných opatření v celkové výši 568 900 Kč. Jednotky případů jsou dále u odvolacího orgánu, desítky případů musely být odloženy (zejména z důvodu pozdějšího zrušení mimořádného opatření pro nezákonnost správním soudem). Česká republika je materiální právní stát s odpovídajícími ústavně zakotvenými principy a zásadami, proto mimo jiné platí, že není právně postižitelné jednání, kterým bylo porušeno mimořádné opatření, jež bylo (nebo jeho relevantní část) později zrušeno správním soudem. Opačný přístup by byl jednoznačně ústavně nekonformní. Tato skutečnost s sebou nese určité ztížení možnosti sankcionování jednotlivých osob za porušení povinností stanovených mimořádným opatřením, neboť praxe posledních měsíců bohužel ukazuje, že Ministerstvem zdravotnictví vydaná mimořádná opatření jsou v některých případech následně soudy prohlášena za nezákonná. Adresáti předmětného opatření mají povinnost se jím řídit, dokud je soud pro neústavnost či nezákonnost nezruší. Pokud by však za jeho porušení byli vedeni k odpovědnosti – typicky by s nimi bylo zahájeno přestupkové řízení, pak je nutným důsledkem pozdějšího zrušení

předmětného opatření zastavení přestupkového řízení. V případě, že přestupkové řízení dosud zahájeno nebylo, je nutné věc usnesením odložit.

